

УДК 811.161.2:165.194:316.613-042.72]:791.242
DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.40.1.2>

ПРЕДМЕТНИЙ ФРЕЙМ КОНЦЕПТУ ЗАЛЕЖНІСТЬ У МОВЛЕННІ ПЕРСОНАЖІВ СЕРІАЛУ «ПЕРШІ ЛАСТІВКИ. Z@ЛЕЖНІ»

THE THING FRAME OF THE CONCEPT ADDICTION IN THE SPEECH OF THE CHARACTERS OF THE TV SERIES EARLY SWALLOWS. @DDICTED (PERSHI LASTIVKY. Z@LEZHNI)

Бобро М.П.,

orcid.org/0000-0003-4086-4607

кандидат філологічних наук, доцент,

*доцент кафедри загального та прикладного мовознавства
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

Демяніва К.О.,

orcid.org/0009-0002-5617-8804

*студентка I курсу магістратури філологічного факультету
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

Вивчення концептів відіграє важливу роль у розумінні світогляду людини, її внутрішнього світу та соціокультурних уявлень, що знаходять відображення в мовленні. Мовлення персонажів художніх творів є перспективним матеріалом для дослідження концептів, оскільки воно поєднує як живу мовну практику певного часу, так і авторське бачення соціальних процесів. Презентовану статтю присвячено аналізу предметного фрейму концепту ЗАЛЕЖНІСТЬ у мовленні персонажів українського серіалу «Перші ластівки. Z@лежні». Схарактеризовано теоретичні підходи до визначення та класифікації концептів. Відзначено, що психологічна залежність найбільш виразно проявляється у персонажа Кіра, яка пережила сексуальне насильство у полоні, але не бажає визнавати себе хворою. З'ясовано, що предметний фрейм концепту ЗАЛЕЖНІСТЬ в серіалі представлено такими слотами: квантитативний (базується на кількісних характеристиках), квалітативний (відображає якісні особливості), способу буття (демонструє оцінку стану або характеристик через параметри відповідності нормі чи емоційного забарвлення), локативний (позначає просторові параметри) та темпоральний (відображає часові маркери). Найменш репрезентованим виявився локативний слот, що описує просторові характеристики місць, пов'язаних з психологічними травмами. Квалітативний та квантитативний слоти представлені найбільше і репрезентовані в мовленні персонажів за допомогою використання числівників, займенників, прийменників, прикметників та іменників. Відзначено, що з розвитком сюжету, Кіра усвідомлює масштаби своєї залежності та виявляє бажання лікуватися та одужати. У межах квалітативного слоту простежується опозиція хвора/здорова, яка репрезентує зміну самоідентифікації персонажа та поступовий перехід від заперечення до прийняття своєї психологічної травми, що стає ключовим елементом трансформації особистості героїні. Квантитативний слот виявляється через означення надмірної кількості ресурсів (часу, зусиль), витрачених на подолання наслідків психологічної травми.

Ключові слова: концепт, фрейм, предметний фрейм, квалітативний слот, квантитативний слот, локативний слот, темпоральний слот, слот способу буття.

The study of concepts plays an extremely important role in understanding a person's worldview, inner world, and socio-cultural perceptions reflected in speech. The speech of fiction and film characters is a promising material for concept analysis, since it combines the living linguistic practice of a certain time with the author's vision of social processes. The present article considers the The thing frame of the concept ADDICTION in the speech of the characters of the TV series Early Swallows. @ddicted (Pershi Lastivky. Z@lezhni). Theoretical approaches to the definition and classification of concepts are characterized. It is pointed out that psychological addiction is most vividly manifested in the character Kira, who has experienced sexual violence in captivity and refused to acknowledge herself as ill. The thing frame of the concept ADDICTION in the series is represented by the following schemas: quantitative (based on quantity characteristics), qualitative (reflecting qualitative features), mode of existence (demonstrating evaluation of state or characteristics in terms of such values as exactly-approximately, more-less, true-false, good-bad,), locative (indicating location parameters), and temporative (reflecting time markers). It has been established that the most represented slots in the speech of the characters are the qualitative and quantitative ones. These slots are expressed through the use of numerals, pronouns, prepositions, adjectives, and nouns. The least represented is the locative slot. It is observed that, as the plot develops, Kira becomes aware of the extent of her dependence and expresses a desire to heal and recover. Within the qualitative slot, the opposition ill/healthy is observed, which represents the character's shift in self-identification and the gradual transition from denial to acceptance of her psychological trauma – the key element in her personal transformation.

Key words: concept, frame, thing frame, qualitative schema, quantitative schema, locative schema, temporative schema, mode of existence schema.

Постановка проблеми. Вивчення концептів відіграє важливу роль у розумінні світогляду людини, її внутрішнього світу та соціокультурних

уявлень, що знаходять відображення в мовленні. Концепти фіксують емоційно-оцінну інтерпретацію досвіду людини та формують у свідомості

індивіда своєрідну когнітивну модель, за допомогою якої він сприймає, структурує й вербалізує реальність.

Мовлення персонажів художніх творів є перспективним матеріалом для дослідження концепту, оскільки воно поєднує як живу мовну практику певного часу, так і авторське бачення соціальних процесів. Сучасні українські телесеріали, які відображають повсякденні реалії, конфлікти, цінності й соціальні процеси, становлять важливе джерело для аналізу концептів, що активно функціонують у колективній свідомості сучасного українського суспільства. Одним із таких серіалів є український драматичний телесеріал «Перші ластівки. Z@лежні» (2020 рік, режисер В. Шпак), який завдяки глибокому зображенню проблем студентів, їх батьків та викладачів, створює основу для ґрунтовного аналізу концепту ЗАЛЕЖНІСТЬ, а вербальні та невербальні засоби комунікації персонажів дозволяють виявити особливості його репрезентації в сучасній українській масовій культурі. У центрі уваги – молодь, яка стикається з численними формами залежності, що впливає на самосприйняття та вибір життєвого шляху. Серіал торкається проблематики різних форм залежності – соціальної, психологічної, алкогольної, наркотичної та матеріальної. Вивчення особливостей репрезентації у цьому серіалі концепту ЗАЛЕЖНІСТЬ, зокрема у розрізі психологічної залежності, що найяскравіше репрезентована у поведінці й мовленні однієї з головних героїнь – Кіри, допоможе глибше осмислити внутрішній стан персонажа, а також художні механізми відтворення особистісної кризи в межах сучасного кінодискурсу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні українські науковці приділяють багато уваги як теоретичним питанням вивчення концептів (визначення поняття концепт, класифікація та структура концептів тощо), так і практичним дослідженням. З'ясовано місце поняття концепт у парадигмі сучасних лінгвістичних студій, виявлено закономірності, що пов'язують структуру концепту з ментальними процесами в мисленні людини [1; 7; 10; 11; 12 та ін.], визначено типології концептів у контексті гуманітарних наук [9; 16 та ін.]. Схарактеризовано й вдосконалено фреймовий підхід до концептуального аналізу мови та створення фреймових мереж для опису мовних одиниць, визначено поняття фрейм, акцентовано на важливості фреймової теорії в межах сучасної лінгвістичної парадигми [2; 5; 14; 17; 18 та ін.].

Кінодискурс надає репрезентативний матеріал для дослідження вербалізації концептів

в різних лінгвокультурах. На сьогодні проаналізовано особливості вербалізації концепту ХОРОБІСТЬ у мультиплікаційному фільмі «Відважна» [3]; схарактеризовано дуальний концепт FRIEND/ENEMY з огляду на його вербальну та невербальну репрезентацію на матеріалі кіносаги «Star Wars» [13]; виявлено характеристики семантико-когнітивної об'єктивації концепту SURVIVAL у англomовному кінодискурсі [4]; визначено мультимодальні засоби вираження концепту FEAR у корпусі англomовних кінотекстів психологічних трилерів і розважальних мультфільмів [15]. В контексті фреймового аналізу розглянуто концепт LOVE у англomовних серіалах [8], концепти ГЕРОЙ/АНТИГЕРОЙ в англomовному кінодискурсі [6]. Однак концепт ЗАЛЕЖНІСТЬ ще не був об'єктом аналізу, зокрема і з огляду на його репрезентацію в сучасному українському кінодискурсі.

Мета презентованої статті – проаналізувати наповнення предметного фрейму концепту ЗАЛЕЖНІСТЬ, репрезентованого в серіалі «Перші ластівки. Z@лежні», у фокусі психологічної залежності.

Викладення основного матеріалу. У сучасному мовознавстві для дослідження концептів науковці послуговуються різноманітними метододологічними прийомами. У межах нашого дослідження вважаємо доцільним більш детально розглянути фреймовий підхід до аналізу концептів. В основі фреймової теорії лежать два основні першоджерела: перше має лінгвістичне походження і стосується синтаксису та семантики, зокрема відмінкова граматика Ч. Філлмора; друге – пов'язане зі сферою штучного інтелекту, де поняття фрейм було схарактеризовано Марвіном Мінським. [13, с. 392–394].

Фреймове моделювання семантичної структури концепту є поширеним явищем у сучасній когнітивній лінгвістиці, оскільки дозволяє комплексно аналізувати зміст концепт через його структурні компоненти – фрейми та слоти, що відповідають за репрезентацію певних ознак, функцій або ситуаційних характеристик. [17, с. 80–84; 18, с. 81–92]

Одну з найбільш детальних класифікацій фреймів запропонувала С. А. Жаботинська, яка виокремлює п'ять базових типів фреймів:

- предметний фрейм (дехто/дешо):
 - квантитативний слот (є стільки)
 - квалітативний слот (є таким)
 - локативний слот (є там)
 - темпоральний слот (є тоді)

– способу буття слот (є так: приблизно/точно, норма/більше/менше, правда/хибність, нейтрально/добре/погано);

- акціональний фрейм – моделює взаємодію кількох предметів через дію агенса, виражену дієсловом із просторовими або цільовими прийменниками (робить задля, робить на когось, через щось тощо);

- посесивний фрейм (дехто/дещо має декого/дещо);

- таксономічний/ідентифікаційний фрейм (дещо-вид є дещо-рід або дещо-роль);

- компаративний фрейм (дещо є як/наче дещо) [18, с. 81–92].

Предметний фрейм є одним із ключових типів фреймів, що застосовуються в когнітивно-лінгвістичних дослідженнях. Він репрезентує об'єкт (дехто/дещо) як центральний елемент концептуальної структури. Предметний фрейм містить низку слотів, що відображають різні характеристики цього об'єкта.

У межах нашого дослідження аналіз концепту ЗАЛЕЖНІСТЬ здійснюється саме через призму предметного фрейму, що надає змогу структуровано описати зміст концепту через конкретні слоти, виявити основні смислові домінанти, а також визначити культурно та соціально обумовлені особливості його вербалізації.

Психологічна залежність найбільш виразно проявляється у персонажа Кіра. Її психологічний стан сформований глибокою психотравмою, спричиненою пережитим сексуальним насильством у полоні. Минуле переслідує жінку: вона постійно повертається у спогадах до травматичних подій, що провокує емоційне виснаження, дестабілізує її психіку та спричиняє глибоке внутрішнє страждання.

Кіра – журналістка, вона пише статтю про жінку, яка пережила полон, фактично розповідаючи власну історію, але в третій особі, що демонструє її спробу дистанціюватися від травматичного досвіду. Спочатку Кіра не визнає повною мірою наслідків пережитої травми й заперечує потребу в медичній допомозі, через що постійно конфліктує з матір'ю: Ма, зі мною все добре; Я блокую твій номер, до побачення. Втім у процесі розвитку сюжету героїня поступово усвідомлює масштаб власної травми та демонструє бажання лікуватися: Я хвора. І я це визнаю. Чуєш? Я буду лікуватися.

Залежність Кіри полягає у нездатності самостійно подолати наслідки травматичного досвіду, що виявляється у постійному прагненні до емоційного самознищення через небезпечні зв'язки

та ризиковані вчинки, а також у потребі контролю. Зокрема, жінка вдається до сексуального домінування над випадковими партнерами: вона свідомо шукає через додатки для знайомств короткотривалі зв'язки з незнайомцями, у яких реалізує свою потребу підпорядковувати інших і таким чином намагається компенсувати свою покору й безпорадність, пережиті в полоні:

- Назар: То ти мене використала?

Кіра: Тебе? Я тебе купила за ту ціну, яку ти сам назвав.

Іншим проявом психологічної залежності Кіри є прагнення до екстриму: наприклад, жінка свідомо залучає групу студентів-журналістів до ризикованого розслідування смерті студента Вані, наражаючи їх на небезпеку:

- Мама Кіри: Я розмовляла з Андрієм Сильвестровичем. Він каже, що ти набрала групу якихось учнів. Що це за масонська ложа? Куди тебе знов несе?

- Кіра: Треба змиритися і перестати використовувати інших.

Назар: Так чого ти їх юзала?

Кіра: Щоб отримати драйв.

Проведений аналіз показав, що предметний фрейм концепту ЗАЛЕЖНІСТЬ у контексті психологічної залежності представлено в серіалі «Перші ластівки. Z@лежні» такими слотами:

1) квантитативний [ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ Є СТІЛЬКИ (КІЛЬКІСТЬ)]

У контексті аналізу мовлення персонажів серіалу «Перші ластівки. Z@лежні» квантитативний слот концепту ЗАЛЕЖНІСТЬ виявляється через означення надмірної кількості ресурсів (часу, зусиль), витрачених на подолання наслідків психологічної травми героїні. Він представлений числівником кілька, займенником скільки та прийменниками наскільки, настільки, що позначають як тривалість процесу лікування, так і масштабність пережитого досвіду.

- Кіра: Я впораюсь.

Мама: Впораєшся... Як тоді впоралась? Так? Ти забула, як я витягнула тебе з того багна, скільки мені то коштувало сили, грошей і нервів.

- Директор: Кіра має неабиякий практичний досвід, премія Пулітцера.

Мама: Ти ж знаєш, за що вона її одержала.

Директор: Знаю.

Мама: Але ти не знаєш, що вона в полоні отримала психологічну травму і кілька років поспіль лікувалася.

Директор: Наскільки це серйозно?

Мама: Це настільки серйозно, що будь-який подразник може спричинити черговий розлад.

Кількісні характеристики сигналізують про високу інтенсивність страждань, значні емоційні й матеріальні витрати та тривалий часовий інтервал процесу реабілітації.

2) квалітативний [ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ Є ТАКІ (ЯКІСТЬ)]

У квалітативному слоті для психологічної залежності ми виділили два основні семантичні напрями: фізичні характеристики та оцінні характеристики, які відображають як зовнішні прояви травматичного досвіду, так і його вплив на психологічний стан персонажа.

[ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ Є ТАКІ (ЯКІСТЬ): ФІЗИЧНА]

Фізичні характеристики охоплюють усвідомлювані за допомогою зору ознаки предметів і ситуацій, пов'язаних із психологічною травмою героїні.

- Кіра: Донна – «жінка» з італійської, «пані», «володарка». Як і Кіра, тільки з грецької. Це була я, мене рік гвалтував один і той самий покидьок у чорній балаклаві. От він просто приходив аби взяти, що хотів, і брав.

Колоратив чорний виконує маркувальну функцію, що символізує небезпеку й агресивність. Цей колір виступає своєрідним тригером і знаходить відгосок у сцені сексуального домінування Кіри над випадковим партнером Назаром, який, як згодом з'ясується, є її студентом. У цій сцені Кіра, як і її гвалтівник, вдягнена в чорне – латексний костюм, що візуально підсилює її образ домінанта. Назарові вона зав'язує очі чорною ж пов'язкою, повністю позбавляючи його контролю над ситуацією. Вдаючись до такої моделі поведінки, Кіра несвідомо намагається повернути собі відчуття влади й контролю, втрачені в полоні, перетворюючись з пасивної жертви на активного ініціатора дій, який домінує, але в умовах, де все відбувається за взаємною згодою.

[ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ Є ТАКІ (ЯКІСТЬ): ОЦІННА]

Оцінні характеристики відображають емоційний стан героїні та описують наслідки, що залишилися від пережитих нею травм. Квалітативний слот виражається за допомогою прикметників здоровий, безпечний, хворий, винний, поганий та іменника психопатка, що акцентують увагу на психологічних переживаннях і внутрішніх реакціях Кіри.

- Кіра: Інформація для перших шпальт – журналістка з Пуліцером стала психопаткою.

- Мама Кіри: Я хочу тобі нагадати що ти не закінчила курс лікування... Як закінчиш можливо тебе визнають здоровою і безпечною для інших.

- Кіра: Заспокойся, стій, мама. Я тебе дуже прошу Заспокойся. Я хвора і я це визнаю. Чуєш, я буду лікуватися.

- Кіра: Знаєш за 20 років нічого не змінилося, і я не вважаю себе винною в її смерті.

Мама Кіри: Але ж її смерть мала для тебе погані наслідки. І ця історія теж може погано вплинути на твою психіку.

В наведених прикладах варто звернути увагу на дихотомію хворий – здоровий, що репрезентує протиставлення психічного відхилення та норми. Прикметник безпечна акцентує соціальне сприйняття людини як такої, що не становить загрози для оточення.

3) Слотспособубуття [ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ Є ТАК (СПОСІБ) <ДОБРЕ/НЕЙТРАЛЬНО/ПОГАНО та НОРМА БІЛЬШЕ/МЕНШЕ>]

У слоті способу буття для психологічної залежності відображено рівень усвідомлення персонажем власного стану, ступінь контролю над ситуацією, емоційну оцінку дійсності, вплив травматичного досвіду та реакцію на психоемоційний стан.

Слот способу буття реалізується через прикметники добре, погано, важко, що позначають загальний стан героя або наслідки певної події для його психіки.

- Мама Кіри: Чому ти так рано виписалась?

Кіра: Ма, зі мною все добре.

- Мама Кіри: Ця історія теж може погано вплинути на твою психіку, тоді мені важко буде тобі чимось допомогти.

4) Локативний слот [ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ Є ТАМ (МІСЦЕ)]

Локативний слот для психологічної залежності є маркером просторових характеристик місць, пов'язаних з психологічними травмами, і включає конкретні та загальні/абстрактні локації.

[ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ Є ТАМ (МІСЦЕ): КОНКРЕТНІ ЛОКАЦІЇ]

Конкретні локації охоплюють вирази, що позначають фізично визначені місця, які безпосередньо пов'язані з перебігом подій, що стосуються психологічних травм.

- Мама Кіри: Давай я подзвоню Святославу Михайловичу, він прийме тебе в клініці і продовжить курс лікування

Лексична одиниця клініка позначає конкретне місце, яке є частиною процесу лікування та реабілітації героїні після психологічної травми.

[ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ Є ТАМ (МІСЦЕ): ЗАГАЛЬНІ ТА АБСТРАКТНІ ЛОКАЦІЇ]

Загальні/абстрактні локації охоплюють лексеми, що позначають узагальнені, або символічні

місця, які мають відношення до психологічних травм.

- Карина про Кіру: До речі, вона була на війні і навіть дали Пулітцера за репортаж про жінку, яка була в полоні.

Словосполучення на війні, в полоні виконують функцію узагальнювальних локативів, поєднуючи просторові елементи з соціальними явищами, такими як війна та полон.

5) Темпоральний слот [ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ Є ТОДІ (ЧАС)]:

У темпоральному слоті для психологічної залежності виокремлюємо дві основні категорії часу: минуле та майбутнє, які структурують досвід персонажів, відображаючи повторюваність травматичних переживань, наслідки минулого у теперішньому та спроби передбачити або уникнути подібного в майбутньому.

[ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ БУЛИ В МИНУЛОМУ]

Темпоральний слот відображає події, що вже відбулися, але продовжують впливати на емоційний і психічний стан персонажа, формуючи його поведінку та сприйняття дійсності.

- Мама Кіри: Чому ти так рано виписалась?
- Кіра: Я впораюсь.

Мама Кіри: Впораєшся... як тоді впорались? Ти забула, як я витягнула тебе з того багна?

- Кіра: Мене рік гвалтував один і той самий покидьок у чорній балаклаві. От він просто приходив аби взяти, що хотів, і брав.

Прислівники рано, тоді, іменник рік в поєднанні з дієсловом в формі минулого часу гвалтував вказують на конкретні часові проміжки, у яких відбувалися травматичні події. Вони залишили значний емоційний слід і впливають на поведінку персонажа у теперішньому.

[ПРОЯВИ ЗАЛЕЖНОСТІ БУДУТЬ У МАЙБУТНЬОМУ]

У темпоральному слоті майбутнього репрезентуються передбачення або побоювання, пов'язані з подіями, які ще не настали, але можуть настати внаслідок поточних психологічних факторів.

- Мама Кіри: Ця історія теж може погано вплинути на твою психіку. Тоді мені важко буде тобі чимось допомогти.

Прислівник тоді створює умовність майбутньої ситуації, в якій подальші події можуть поглибити нестабільний психологічний стан. Таким чином, формується модель ймовірного розвитку залежності у часі.

Висновки й перспективи дослідження. Отже, можемо відзначити, що в контексті психологічної залежності концепт ЗАЛЕЖНОСТІ, репрезентований в мовленні героїв серіалу «Перші ластівки. Z@лежні», має чітко виражену когнітивну структуру, яка представлена, зокрема, квантитативним, квалітативним, темпоральним та локативним слотами, а також слотом способу буття предметного фрейму. Такий підхід до аналізу дозволив виокремити основні смислові домінанти психологічної залежності головної героїні Кіри: глибину особистісної травми, ступінь залежності від пережитого досвіду, емоційне виснаження, психологічне неприйняття та кількість витрачених зусиль та часу на подолання наслідків. Найбільш представленими у мовленні персонажів серіалу є квалітативний та квантитативний слоти предметного фрейму, а найменш репрезентованим виявився локативний слот. Результати проведеного дослідження можуть надалі бути розширенні за рахунок аналізу інших фреймів (акціонального, посесивного, таксонімічного, компаративного), а також включення до аналізу інших видів залежності, представлених в серіалі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Голобородько К. Ю. Лінгвістичний статус концепту. Культура народів Причорномор'я. 2002. № 32. С. 27–30.
2. Дячук Н., Криворучко Т. Важливість теорії фреймів у лінгвістичній парадигмі. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: «Філологія. Журналістика». 2021. Т. 32(71). № 4(1). С. 135–139.
3. Іванотчак Н. І., Параска В. С. Вербалізація концепту ХОРОБІСТЬ у мультиплікаційному фільмі «Відважна». Закарпатські філологічні студії. 2019. Т. 1. Вип. 11. С. 96–100.
4. Іванотчак Н.І., Садівська С.А. Вербалізація концепту SURVIVAL у кінодискурсі (на матеріалі трилогії «The Maze Runner»). Folium. 2023. Вип. 2. С. 34–40.
5. Коляденко О.О. Термін фрейм у лінгвістиці. Термінологічний вісник. 2013. № 2 (1). С. 139–144.
6. Котова І. А. Образна складова концептів герой/антигерой в англomовному кінодискурсі. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. 2014. № 1103, Вип. 78. С. 41–47.
7. Літяга В. В. Поняття «концепт» у парадигмі сучасних лінгвістичних досліджень. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2013. № 46. С. 48–50.
8. Павлович Т., Суродейкіна Т., Душак Д. Фреймова структура концепту LOVE. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія. 2024. Вип. 835–836. С. 102–108.

9. Пліс В. П. Типологія концептів у сучасній когнітивній лінгвістиці. Закарпатські філологічні студії. 2019. №. 9 (1). С. 115–119.
10. Полюжин М. Поняття, концепт та його структура. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. 2015. № 4. С. 212–222.
11. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
12. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля-К. 2008. 712 с.
13. Скобнікова О. В. Мультиmodalьна репрезентація дуального концепту FRIEND/ENEMY на матеріалі кіносаги «Star Wars». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. 2022. Вип. 57. С. 75–78.
14. Тишко О. В., Коцюк Л. М. Лінгвістичний аналіз поняття фрейму. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: «Філологія». 2009. № 11. С. 391–399.
15. Ткачик О., Велика В. Мультиmodalьні засоби вираження концепту FEAR у корпусі англomовних кіно-текстів психологічних трилерів і розважальних мультфільмів. Advanced Linguistics. 2020. № 6. С. 47–56.
16. Хорошун О., Левченко, О. До питання типології концептів. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія». 2022. № 49. С. 217–221.
17. Штолцер Ю. Ю. Теорія фреймового аналізу. Матеріали щорічної підсумкової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземної філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 26 лютого 2019 року. Ужгород: ТОВ Поліграфцентр Ліра, 2019. С. 85–87.
18. Zhabotynska S. A. Principles of building conceptual models for thesaurus dictionaries. Cognition, communication, discourse. 2010. № 1. С. 75–92.